

УДК 378.016:793.31

Юлія ТАРАНЕНКО, кандидатка педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету

АКТИВНІ ФОРМИ ВИВЧЕННЯ НАРОДОЗНАВСТВА ТА УКРАЇНСЬКОГО ТАНЦЮВАЛЬНОГО ФОЛЬКЛОРУ СТУДЕНТАМИ-ХОРЕОГРАФАМИ

Населення України все більше прагне духовного відродження, що передбачає звернення до культурної спадщини й усвідомлення національних традицій українського народу. Це обумовлено низкою факторів, у тому числі й воєнним часом у країні, що підняв дух українців, показав їх незламність, чарівність мови та потужну національну спадщину.

Глобалізація освітнього простору, підвищення інтересу до етнопедагогічних і етнокультурних традицій, розкривають широкі можливості для відродження, збереження та вдосконалення традицій українського культурно-освітнього простору під час підготовки майбутніх фахівців хореографії.

Сучасна хореографічна освіта потребує впровадження активних форм вивчення народознавства та українського танцювального фольклору під час підготовки майбутніх фахівців.

Фольклорна танцювальна культура вивчається українськими науковцями в декількох напрямках. Історичний аспект розглядають у своїх працях Г. Боримська, О. Єльохіна, К. Кіндер, Б. Кокуленко, В. Купленник, С. Легка, О. Мерлянова, Т. Павлюк та ін. Педагогічний напрям становлення та функціонування української фольклорної і народно-сценічної хореографії знаходимо в роботах О. Жирова, С. Забредовського, О. Таранцевої та ін.

Народний танець як відображення національного характеру досліджували українські хореографи О. Васильєва, Я. Демківа, М. Загорц, К. Кіндер, Б. Кокуленко, Є. Корольова, О. Мініна, В. Пастух, М. Полятикіна, В. Шкоріненко та ін.

Слід зазначити, що питання вивчення народознавства та українського танцювального фольклору, упровадження активних форм роботи зі студентами-хореографами майже не розглядається у працях.

Мета статті – розкрити активні форми вивчення народознавства та танцювального фольклору України студентами-хореографами.

Питання народознавства та українського танцювального фольклору в Бердянському державному педагогічному університеті розглядаються студентами-хореографами в процесі вивчення обов'язкового освітнього компоненту «Народознавство та хореографічний фольклор України» освітньо-професійної програми «Хореографія» на 1 курсі в II семестрі. Дисципліна передбачає засвоєння базових знань з народознавства та хореографічного фольклору України, розширення і поглиблення знань з історіографії, етнографії і фольклористики, їх методології і методик, сучасної проблематики, формування вміння зберігати та примножувати моральні, культурні, національні цінності українського народу засобами хореографічного мистецтва, розвиток умінь

проекувати діяльність з хореографічного фольклору України, зокрема Запорізького краю, підвищення загального культурно-освітнього та професійного рівня майбутніх хореографів. Опрацювання шістьох змістових модулів (3 кредити ECTS) відбувається під час лекційних і практичних занять, а також під час самостійної роботи студентів-хореографів.

Розкриємо досвід проведення активних форм роботи з майбутніми хореографами в Бердянському державному педагогічному університеті в форматі синхронного та асинхронного дистанційного навчання.

Лекційні заняття з тем вивчення дисципліни проводилися нами у формі прес-конференцій, дискусій, вирішення проблемних ситуацій, за допомогою інтерактивного кейс-методу, де розглядалася реальна професійна ситуація, тобто кейс (з англ. case – випадок, ситуація). Завдання студентів полягало в аналізі ситуації, визначення сутності проблеми, пропозиції основних шляхів її вирішення та обрання кращого варіанту, при чому означена проблема не мала однозначних рішень. Робота з кейсами з проблеми хореографічного фольклору України здійснювалася із застосуванням платформи Padlet, на якій було розміщено опис ситуації (проблеми). Кожен студент по можливості заходив на інтерактивну дошку, пропонував своє вирішення ситуації, передивлявся відповіді інших, оцінював одногрупників за шкалою зірок і міг прокоментувати всі відповіді, які містяться на дошці. Така робота виявилася дуже цікавою для здобувачів вищої освіти та зручною під час асинхронного дистанційного навчання.

Практичні заняття проходили у формі батлу, ігрових змагань та ін. Наприклад, онлайн практичне заняття з теми «Фольклор і фольклористика. Жанри фольклору» передбачало проведення гри-вікторини із застосування платформи jeopardylabs.com. Студенти-хореографи поділялися на дві команди, обирали їх назви, по черзі обирали тематику й питання, давали відповідь та заробляли бали. Як зазначено на малюнку 1, перемогла команда під назвою «Танець» із кількістю балів 1600. Така форма роботи допомагає закріпити теоретичні знання, працювати в команді, будувати стратегію для перемоги і мотивує до вивчення навчального матеріалу.

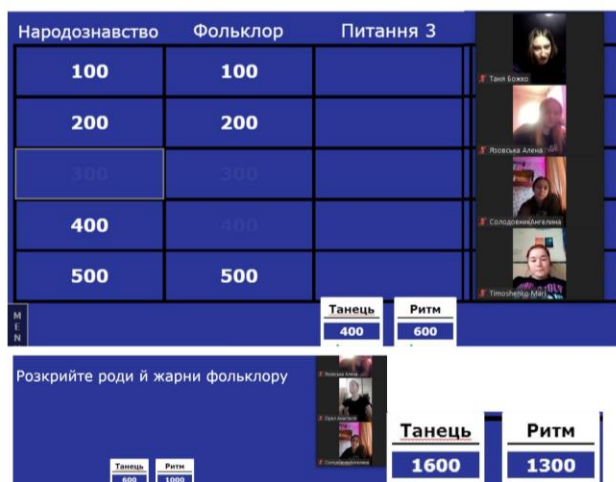

Рис.1. Гра-вікторина з дисципліни
«Народознавство та хореографічний фольклор України»

Найбільш активною та якісною формою роботи з майбутніми хореографами є проектна діяльність, що допомагає сформувати в здобувачів вищої освіти вміння і навички проектування майбутньої педагогічної діяльності, здатність до нетипового розв'язання поставлених задач, творчо-креативне мислення, розвиває комунікативні здібності до співпраці й роботи в команді.

Самостійна робота з вивчення народознавства й українського хореографічного фольклору передбачала розробку та презентацію інформаційного, дослідницького і творчого проєктів. Інформаційний проєкт включав добір та аналіз літератури з метою створення живої бібліотеки. Дослідницький проєкт мав експериментальний характер і передбачав вивчення танцю Запорізького краю з літературного джерела та його презентацію. Творчий проєкт зацікавив студентів-хореографів найбільше, тому що він дозволяє вільний і часом нетрадиційний підхід до його виконання та презентації результатів, зазвичай не має чітко продуманої структури і розвивається, підпорядковуючись інтересам учасників.

Наведемо приклад творчого студентського проєкту.

Вивчаючи тему «Дитячий фольклор», здобувачі I рівня вищої освіти виступили з пропозицією розробити відеозаняття для дітей 4-6 років, презентувати його та апробувати під час навчальної практики в позашкільній освіті. Було вирішено колективно, з чого складатиметься проєктоване заняття, хто за яку частину відповідатиме, підібрано музичний і розроблено лексичний матеріал, опрацьовано фольклорні джерела. Цікавим виявилася співпраця учасників проєкту, розробка спільної лінії проведення всього заняття, адже кожен студент-хореограф знаходився в різних місцях, і всі бачилися тільки онлайн. Ураховуючи всі обставини, проєкт було презентовано. Він починався із привітання з дітьми та знайомства з лялькою-мотанкою, яка проводила малят до кімнат українського фольклору. Потім було танцювально відтворено та вивчено з дітьми лічилки, потішки, прозивалки та мирилки. Танцювальний етюд «Вийди, вийди сонечко» переходив до партерної гімнастики із супроводом української народної казки, а в заключній частині учасники прослухали колискову пісню і попрощалися. Відеопроєкт супроводжувався яскравими картинками, фото та ін., щоб утримувати увагу перед екранами.

Під час проходження навчальної практики в позашкільному закладі освіти студенти-хореографи надали дітям даний проєкт-заняття для асинхронного засвоєння матеріалу та отримали багато позитивних відгуків від батьків народного ансамблю естрадного танцю «МарЛен».

Таким чином, до активних форм вивчення народознавства та українського танцювального фольклору студентами-хореографами ми віднесли проблемні лекції, роботу з кейсами, ігри-вікторини, теоретичні батли, створення та презентацію різних видів проєктів. Такі форми зручно використовувати в дистанційному навчанні в синхронному та асинхронному режимі, вони дають позитивні результати ті допомагають здобувачам I рівня вищої освіти оволодіти цілим спектром фахових компетентностей та підсумковими результатами навчання, передбаченими силабусом і робочою програмою дисципліни «Народознавство та хореографічний фольклор України» в Бердянському державному педагогічному університеті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі : навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.
2. Литвиненко В. А. Мова національного танцю. *Культура і мистецтво у сучасному світі* : Збірник наукових праць. Наукові записки КНУКіМ. Вип.12. 2011. С. 227–232.
3. Мініна О. М. Народний танець як відображення національного характеру. *Культура України*. 2013. Вип. 41. С. 212–219. URL:: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ku_2013_41_27 (дата звернення 6.10.2022).
4. Творчий проєкт «Заняття з дитячого фольклору» для дітей 4-6 років. URL: <http://surl.li/doisp> (дата звернення 5.10.2022).